

Zločinecký slovník

Z pohľadu politických väzňov by bolo na čo v apríli spomínať. Náhodne vyberiem 13. apríl roku 1950, keď komunisti brutálnym spôsobom vyviekli rehoľníkov z mužských kláštorov na Slovensku a deportovali ich do vopred pripravených koncentračných táborov. Tentoraz sa však zameriam na iné udalosti, a hlavne na slovník, ktorý ich sprevádza. V apríli roku 1945 totiž Červená armáda v rámci svojich bojových operácií zavŕšila obsadzovanie Slovenska, ktoré ukončila 3. mája. No a tak sme za čias totality stále počúvali, ako napr. 1. apríla ČA „oslobodila“ Trnavu, 4. apríla „oslobodila“ Bratislavu, atď, atď... Už len pripomeniem, že to bolo na konci vojny, ktorú vyvolali dvaja najväčší zločinci v dejinách Európy, Stalin a Hitler spoločne. Slobodomyselní ľudia si naivne mysleli, že s komunizmom padne nielen ich propagandistická lož o nevinnej obeti, ale aj ich slovník. Ako vidíme, zostalo nám oboje. Najmä keď sledujeme naše médiá, zisťujeme, ako sme sa mýlili. Naďalej samé „oslobodenie“. Tento termín používajú celkom bežne dokonca aj v knihách vydávaných Súdržskou akadémiou vied, kde by sme už predsa len očakávali aspoň minimálnu kultiváciu slovníka, ba aj to, že raz z toho bude Slovenská akadémia vied.

Komunisti si totiž, okrem peňazí, ponechali aj niektoré svoje pojmy. Takrečeno ako nohu medzi dverami, aby sa pomocou nich mohli v plnej sláve vrátiť. A ak už aj nie na vnucovanie svojich patologických názorov (hoci aj o to sa snažia), tak aspoň na bohapusté kradnutie. A jedno z tých slov je práve „oslobodenie“, ktoré je odvodené z jedného z najkrajších ľudských slov: sloboda. Tak sa pozrime, ako toto slovo definuje Slovenský frazeologický slovník z roku 1931:

sloboda, -y = neodvislosť, voľnosť, stav ten, keď si svojim pánom (opp. otroctvo) – S l o b o d a náboženská, politická – S l o b o d a myslieť... Ale aby súdruhovia neprotestovali, že to je z buržoázneho slovníka, tak sa pozrieme na Krátky slovník slovenského jazyka z roku 1987, keď boli pri moci:

sloboda -y –bôd ž. **1.** možnosť voľne sa rozhodovať, prejavovať voľnosť ap. **2.** nezávislosť (národa al. štátu), **3.** voľnosť v pohybe, ... Potom sú tam ešte zo dve menej podstatné definície, ale ani v jednej sa nedočítame, žeby sloboda a z nej odvodené slová znamenali:

- znásilňovanie desaťtisícov dievčat a žien, od 6 ročných po 92 ročné, a vraždenie tých nepoddajných;

- rabovanie, aké nemá obdobu, napríklad v Bratislave nezostal jediný obchod, ktorý by tým „buržujom“ nevyplienili, nehovoriac už o zničených vzácných pamiatkach z kaštieľov po celom Slovensku;

- deportovanie desaťtisícov nevinných občanov do sovietskych GULAGOV;

- nezákonné zrušenie štátnej samostatnosti, vďaka čomu podľa všetkých pravidiel parlamentnej demokracie;

- zatýkanie a popravy politikov, ktorí sa previnili iba tým, že budovali Slovensko a nerozkrádali ho;

- zatýkanie a vyhánanie prakticky celej kultúrnej a intelektuálnej obce, najmä jej špičiek;

- zatváranie cirkevných škôl...

Ale to všetko zďaleka neboli všetky výdobytky slobody. Tá sa postupne mohutne rozvíjala, nielen kvantitatívne – väznenia sa už začali rátať na desiatky rokov, popravení a povraždení na stovky – ale aj kvalitatívne. Väzni si už konečne na sýtosti mohli vychutnať všetky výdobytky, ktoré sem „osloboditelia“ priniesli:

- 24 hodinové státie na mraze bez stravy;

- celonočné výsluchy či nocľah na betóne;

- vytrhávanie nechťov, či pichanie ihli pod nechty;

- zapalovač pod genitáliami, niekedy aj ich pribitie na dosku;

- lámanie kostí, vybitie zubov a bitky do bezvedomia;

- lámanie prstov kliešťami, takže také ponáranie hlavy do vedra s výkalmi už väzni brali pomaly ako rekonvalescenčnú kúru. Naši esenbáci mali takú nekonečnú „slobodu“, že mohli dokonca biť ľudí aj pri nasadzovaní slučky. Také systematické mučenie nepoznala Európa ani v stredoveku. Už to veru neboli žiadne buržoázne, ba ani len feudálne väzenia, ktoré oproti tým „slobodným“ pripomínali skôr rekreačné centrá.

A mohli by sme pokračovať, ale na opísanie všetkých tých zverstiev by sme potrebovali niekoľko zväzkov. Isteže, mimo väzenia to nebolo až také kruté, skôr paralyzujúce každý normálny život, ale ešte si dobre pamätáme, akú sme tu mali „slobodu“ slova, tlače, názoru, cestovania, umenia... Používať slovo „oslobodenie“ môže len povrchný konzument, ktorému mozog vymyli komunistické a postkomunistické médiá a opakuje len to, čo mu podstrčili. Alebo červená svoloč, pre ktorú slovo „sloboda“ znamenalo dostať sa k válovmu, slobodu žrať a rabovať do nemoty. A slobodu vraždiť, koho sa im len zachcelo. Nebyť Beneša a Stalina, táto bezvýznamná a primitívna politická sila by sa na Slovensku nikdy nebola dostala k moci. Veď nevyhrali ani len voľby v roku 1946, ktoré už boli pod červenými bodákmi. Toto slovo je nielen hrubá falzifikácia dejín, ale aj výsmech všetkým obetiam komunizmu, ktoré sa rátať na státisíce. Svojim slovníkom komunisti a ich deti iba ukazujú, že dodnes im nie je nič sväté, a najmenej slovo „sloboda“, proti ktorej sa previnili najviac zo všetkých režimov v histórii.

Ján Litecký Šveda

predseda PV ZPKO

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja ● **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová ● **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová ● **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 ● **Telefón:** 02-5263 8156 ● **e-mail:** uzpko@mail.t-com.sk ● **webová stránka:** www.pv-zpko.sk ● **IČO:** 00679879 ● **Cena jedného výtlačku:** 1 EURO ● **Celoročné predplatné:** 10 EUR ● **Predplatné pre zahraničných abonentov:** 50 USD vrátane poštovného. ● **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 BIC: LUBASKBX ● **EV:** 3851/09 ● **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. ● **Nevyžiadané rukopisy nevraciamy** ● **ISSN:** 1338-404X ● **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

Stanovisko k vydaniu Carlesa Puigdemonta

Politickí väzni sú aj nositeľmi historickej pamäti a svedectva na dobu útlaku, nespravodlivosti a vykonštruovaných procesov, preto reagujú na aktuálne dianie nielen doma, ale aj vo svete. Lebo je to tak morálne správne. Bývalí mukli svedomia nemôžu mlčať, keď sa pácha na niekom podobné zlo, aké mnohí zažili na vlastnej koži. Zastať sa prenasledovaného človeka alebo národa, vyjadriť statočnosť tam, kde ostatní mlčia alebo nerobia podľa svedomia a dokonca ani medzinárodného práva, tam nemôžu bývalí politickí väzni mlčať. A tak sme sa v mene našej organizácie rozhodli vyjadriť solidaritu a protest proti uväzneniu bývalého katalánskeho prezidenta a lídra vyhlásenia samostatnosti Katalánskej republiky Carlesa Puigdemonta v Nemecku. V mene PV ZPKO zaslal list nemeckému veľvyslanectvu podpredseda organizácie Rafael Rafaj. Z obsiahleho listu vyberáme:

„Bývalí väzni svedomia adresujú otvorený protest proti návrhu nemeckej prokuratúry vydať bývalého katalánskeho prezidenta do Španielska, kde mu hrozí až tridsaťročné väzenie. Každému musí byť jasné, že ide o vykonštruované politické obvinenia s cieľom udusiť nespochybniteľnú a legitímnu vôľu katalánskeho národa po slobode a štátnej suverenite.

S rozhorčením sme sledovali neadekvátne brutálne zásahy

španielskych ozbrojených zložiek proti občanom, ktorí chceli uplatniť svoje právo rozhodnúť o svojom osude najdemokratickejšou formou priamej demokracie – referendum. Aj bývalí politickí väzni mali skúsenosť s brutalitou silových a justičných zložiek, ale to bolo v ére totalitného režimu. Nikdy by nám nenapadlo, že v ére slobody, v demokraticky sa tváriacom štáte a členskej krajine EÚ by v 21. storočí mohlo hroziť európskemu občanovi väzenie a status politického väzňa – „buriča“ kvôli presvedčeniu a konaniu v mene nescudziteľného, neprenosného, nepremlčateľného a medzinárodne garantovaného práva národa na sebaurčenie až do vyhlásenia vlastnej štátnosti.

Excelencia, preto Vás, pri všetkej úcte žiadame, aby ste tento postoj a občiansky protest bývalých politických väzňov tlmočili nemeckej vláde s odkazom, že sebaurčenie znamená zákonné právo ľudí rozhodovať o svojom osude v medzinárodnom poriadku a požíva medzinárodnú ochranu aj garanciu.

Preto žiadame, aby nemecké orgány zohľadnili pri rozhodovaní o vydaní Carlesa Puigdemonta i Casamajóu do Španielska aj právo na sebaurčenie, ktoré je základnou zásadou medzinárodného práva, vyplýva z medzinárodného zvykového práva, tiež je uznané ako všeobecná právna zásada a zakotvená v mnohých medzinárodných zmluvách.“

RTVS ako brloh protislovenskosti

SLOVO SVEDECTVA

Poslanca NR SR Ľuboša Blahu (Smer-SD) nedávno rozčúlili traja novinári RTVS – Zuzana Hanzelová, Branislav Dobšínsky a Martin Strižinec. Až tak, že vo verejnom stanovisku uviedol: „Pýtam sa celkom vážne: dokedy budú karikatúry novinárstva ako Dobšínsky či Hanzelová strápnovať toto povolanie a znevažovať verejnoprávne poslanie?“

Je smutné, že pán poslanec si všimol pomery v RTVS až po vražde novinára Jána Kuciaka a jeho priateľky. Je pravda, že táto tragická udalosť premotivovala spomínaných redaktorov, ale ako liberálni politickí aktivisti, ako ich pomenoval poslanec Blaha, sa správajú od samého začiatku ich účinkovania v RTVS. U Dobšínskeho je to už niekoľko rokov a ani Hanzelová a Strižinec nie sú tam odvčera. Len tak mimochodom, neriadil rezort kultúry nominant Smeru Marek Maďarič? A nepatrila práve RTVS do pôsobnosti jeho rezortu? Keď sa nespokojnosť s RTVS na čele s Václavom Mikom vyhrotila, Maďarič podmienil svoje zotr-

vanie vo funkcii zotrvaním Miku v pozícii generálneho riaditeľa RTVS.

V minulosti najmä Slovenská televízia fungovala ako nevolená politická sila v štáte. Takmer nikdy nepracovala v prospech národno-štátnych záujmov. Idea čechoslovakizmu sprevádza túto inštitúciu dodnes. Kým Česká televízia odvysielala k 25. výročiu samostatnosti Českej republiky množstvo dokumentárnych programov, RTVS sa uspokojila s odvysielaním zopár nudných rozovorov. Ani jeden s hlavným protagonistom rozdelenia federácie Vladimírom Mečiarom. Pritom Václav Klaus v roku 1992 práve s ním viedol rozhovory o budúcnosti spoločného štátu vo vile Tugendhat. A kým slovenskí novinári, ako aj značná časť súčasných politikov mu nemôžu prísť na meno, Klaus označil Mečiara za politika par excellence.

Mladí aktivisti, prakticky stredoškólači, organizujúci protestné pochody pod názvom Za slušné Slovensko dostávajú v RTVS priestor, o akom sa

ani nesníva tým, ktorí protestujú proti vládnemu prevratu. Novinári RTVS by mali predstavovať najvyššiu kvalitu žurnalistiky a pracovať s overenými faktami. František Mikloško požiadal organizátorov, aby protestné zhromaždenie pred Veľkou nocou neorganizovali, lebo vraj požiadavky sa stupňujú a nakoniec by mohli vyústiť do žiadosti o odstúpenie prezidenta. V Bratislave sa teda míting Za slušné Slovensko nekonal, no v Košiciach ho považovali za výsledok mocenského nátlaku. A RTVS nepovažovala za svoju povinnosť uviesť pravdivé informácie.

Nedávno disident Anton Selecký nahral video, v ktorom uviedol dôkazy o vstupe zahraničných spravodajských služieb do vnútropolitických záležitostí Slovenska pred voľbami v roku 1992. Ak by RTVS bola verejnou službou, nemohla by takýto vážny dokument obísť bez povšimnutia. A to už nehovoríme o tom, ako selektívne narába s politickými väzňami a vyberá si len liberálov a čechoslovakistov. Alebo bojovníkov proti Cirkvi.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Vľavo predseda MS Marián Gešper v rozhovore s predstaviteľmi PV ZPKO.

Foto Eva Zelenayová

Rokovali predstavitelia Matice slovenskej a PV ZPKO **Obidve organizácie majú svojich mučeníkov**

K historicky prvému stretnutiu najvyšších predstaviteľov Matice slovenskej (MS) a občianskeho združenia Politickí väzni Zväz protikomunistického odboja (PV ZPKO) došlo na pôde PV ZPKO v minulých dňoch. Konalo sa z iniciatívy MS a ako na stretnutí povedal jej predseda Marián Gešper, mohlo by významne prispieť k vzájomnej spolupráci členskej základne v regiónoch Slovenska.

Stretnutia sa za Maticu slovenskú zúčastnil jej predseda Marián Gešper a tajomník prezídia MS Peter Mulík. Za organizáciu PV ZPKO viedol stretnutie jej predseda Ján Litecký Šveda. Zúčastnili sa aj podpredseda organizácie Rafael Rafaj, jej duchovný Ján Košiar a šéfredaktorka Svedectva Eva Zelenayová.

Ján Litecký Šveda poukázal na situáciu na Západe, kde sa tzv. identitári usilujú o zachovanie svojich národných hodnôt, čo na Slovensku reprezentuje práve Matica slovenská. Vyslovil uspokojenie nad tým, že my máme v MS inštitúciu, ktorá stojí na slovenskej strane a nemusíme bojovať o vlastnú kultúru ako identitári na Západe. Kultúrny pilier matice považuje za jeden z najdôležitejších, ale súčasne požiadal vedenie MS, aby nezabúdala na vedecký historický výskum. Špeciálne politickí väzni toto očakávajú od matice, lebo bez nich by sa nebol rozsypan komunistický režim. Pripomenul, že politickí väzni boli prenasledovaní za slovenské presvedčenie, vieru a protikomunistické postoje. Zdôraznil, že za vlastenectvo Česi popravili viac Slovákov než komunisti. A kvôli viere ešte aj v 80. rokoch vraždili kňazov.

Marián Gešper oboznámil predstaviteľov politických väzňov, že Matica slovenská stojí na dvoch veľkých pilieroch – na hnutí a vede. Ubezpečil prítomných, že pokiaľ ide o národný princíp, ten je matici vlastný. Tiež spomenul množstvo

Pohľad na účastníkov rokovania.

Foto Eva Zelenayová

mučeníkov z radov matičiarov. Keď v roku 1950 zlikvidovali MS, Alexander Hirner išiel do väzenia. Dá sa povedať, zo Sorbonny rovno za mreže. Podobný osud stihol encyklopedistov. V 60. rokoch to boli matičiari, ktorí poukázali na neznesiteľné postavenie Slovákov v spoločnom štáte. Gešper povedal, že matica sa hlási k týmto koreňom.

Zo strany PV ZPKO zaznela nespokojnosť s vysielaním RTVS, kde dlhodobo pociťujú jednostrannosť, nevyváženosť a požiadali vedenie matice, aby sa usilovala presadiť svojich odborníkov do publicistických relácií. Gešper sa zmienil, že matica sa kvôli svojim postojom stala akýmsi fackovacím panákom, ale hľadá formu a obsah, aby oslovila verejnosť svojím programom. „Matica je konzervatívna inštitúcia, ale formy práce musia byť progresívne“, povedal predseda matice a ubezpečil vedenie PV ZPKO, že inštitúcia sa ide s plnou zodpovednosťou venovať vede.

Vzhľadom na blízkosť nastavenia oboch organizácií dohodli sa vedúci predstavitelia na zintenzívnení vzťahov, najmä medzi regionálnymi organizáciami na Slovensku.

Eva Zelenayová

V Bratislave so starým vedením

V Bratislave sa výročná členská schôdza bratislavskej pobočky PV ZPKO uskutočnila 22. marca. Schôdzu otvoril jej predseda Jozef Dečo. Privítal na nej predsedu PV ZPKO Jána Liteckého Šveda a duchovného organizácie dp. Jána Košiara. Prítomní hlasovaním potvrdili vo funkcii predsedu Jozefa Deča a schválili Imricha Szedláka, Petra Szedláka a Lýdiu Fabokovú za nových členov PV ZPKO.

K prítomným sa prihovril predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda, ktorý poznamenal, že „všetko utrpenie ešte nie je za nami“. A oboznámil členskú základňu bratislavskej pobočky s aktivitami predsedníctva organizácie. Prítomní s uznaním privítali rozhodnutie výkonnej rady PV ZPKO nepozývať už súčasného prezidenta SR Andreja Kisku na spomienkový pietny akt 17. novembra k centrálnemu pamätníku obetí komunizmu na bratislavskom cintoríne Vračuňa. Súčasne informoval o tom, ako vládna kríza zasiahla do dohodnutých rokovaní s ministerkou spravodlivosti. Išlo o návrh PV ZPKO zriadiť múzeum zločinov komunizmu, čomu bola odchádzajúca ministerka Lucia Žitňanská naklonená. Tiež o záujme denníka Sme odobrať organizácii dotácie zo strany rezortu vnútra.

Čakajú na odškodnenie

Hovoril aj o rokovaníach s poslancom NR SR Antonom Hrnkom (SNS) o návrhu zákona na odškodnenie politických väzňov a ich rodinných príslušníkov. Informoval tiež o sľube ministra obrany Petra Gajdoša pomôcť pri oprave pamätníka obetí komunizmu na cintoríne Vračuňa. Povedal, že v centrále organizácie pracujú na žiadosti o grant na opravu a doplnenie pamätníka o ďalšie mená. Poskytol tiež informáciu o plánovanom stretnutí s ministerkou Martinou

Lubyovou, ktoré sa neuskutočnilo zo známych dôvodov vládnej krízy. Povedal, že vedenie organizácie chce prerokovať s ministerkou školstva, vedy, výskumu a športu M. Lubyovou návrh PV ZPKO, aby v komisii pri tvorbe učebníc bol zastúpený člen organizácie politických väzňov. Litecký Šveda ďalej informoval o nových odznakoch pre členov organizácie a požiadal prítomných, aby ich nosili najmä pri spoločenských podujatiach. Pripomenul knižné vydania organizácie a komentoval stretnutie zástupcov PV ZPKO s predsedom Matice slovenskej Mariánom Gešperom, na ktorom sa dohodli na ďalšej spolupráci.

Čo s Clementisom?

S nevšedným ohlasom sa stretol návrh Jozefa Deča na odstránenie mena Vladimíra Clementisa z pamätníka obetí komunizmu. Pri hlasovaní bol len jeden hlas proti a traja sa zdržali hlasovania. Predseda bratislavskej pobočky informoval prítomných aj o svojom podaní na Generálnu prokuratúru SR voči zobrazeniu Panny Márie na pozadí hákového kríža v hre Natálka. Zatiaľ neúspešne. Komentoval aj súčasnú politickú situáciu a vyslovil sklamanie zo systému.

V diskusii nový člen Imrich Szedlák sa pozastavil nad nevoľou štátu finančne pomáhať organizácii politických väzňov a položil otázku, či organizácia nemá požiadať o pomoc nemeckého prezidenta. Anton Čulen povedal, že boli podané tri trestné oznámenia za hanobenie kresťanských symbolov a to pri filmoch Únos a Mečiar a hre Natálka. Poznamenal, že ozvať sa mala predovšetkým Katolícka cirkev.

Na záver prítomní hlasovaním jednomyselne zobrali na vedomie aktuálne udalosti a diskusiu; voľbu orgánov pobočky; úpravu pamätníka politických väzňov na cintoríne Vračuňa.

Eva Zelenayová

V Bratislave na výročke.

Foto Eva Zelenayová

V Bystrici rozšírili základňu

V Banskej Bystrici sa výročná členská schôdza konala 12. marca v Misijnom dome za účasti podpredsedu PV ZPKO Rafaela Rafaja.

Regionálna predsedníčka organizácie Helena Halková oboznámila prítomných s bohatou činnosťou organizácie v roku 2017 a s radosťou konštatovala, že v roku 2017 získali desať nových členov. Už tradične podujatia regionálnej organizácie spetrujú členky PV ZPKO zo spevokolu v Helpe, ktoré aj tentoraz svojim krásnym spevom otvorili rokovanie výroč-

Za predsedníckym stolom podpredseda PV ZPKO Rafael Rafaj a predsedníčka RO PV ZPKO v B. Bystrici Helena Halková.

Foto archív

nej schôdze. Oficiálny program sa skončil gratuláciou k životným jubile-

ám Jánovi Gregorovi a Ing. Jozefovi Dudášovi. **(bb)**

V Trnave získali dvoch členov

V Trnave sa výročná členská schôdza uskutočnila 21. marca. Zúčastnil sa jej predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda a duchovný organizácie dp. Ján Košiar. Schôdzu otvorili žiačky spevokolu umeleckej školy

Snímka z rokovania v Trnave.

Foto archív

hymnickou piesňou Kto za pravdu horí. Predsedníčka RO PV ZPKO v Trnave Beáta Ďureková konštatovala, že v minulom roku sa stala členkou PV ZPKO Eva Jarjabková, sestra nebohého bývalého predsedu regionálnej organizácie Vojtecha Ottmara a Eva Hluchová, dcéra politického väzňa pána Straku.

Pani Ďureková sa poďakovala trnavskému podnikateľovi Ing. Mariánovi Hromádkovi za finančný príspevok pre organizáciu. Oboznámila prítomných s činnosťou organizácie v uplynulom roku. Išlo predovšetkým o účasť na pietnych spomienkach v Leopoldove, v Bratislave a pri pamätníku politických väzňov v Trnave, čo odovysielala aj RTVS. Žiaľ, organizáciu opustila pani Marta Kurtová, ktorá ako 93-ročná sa ešte zúčastnila výročnej schôdze v pobočke Senica-Skalica vo februári minulého roku. V domove dôchodcov opakovane navštívili bývalého dlhoročného člena výboru pána Stanislava Plevzu. Rok, ako zvyčajne, ukončili predvianočným stretnutím. **(bd)**

V Nitre nie sú osamotení

V Nitre sa výročná členská schôdza konala 6. marca v kongresovej sále Mestského úradu. Zúčastnila sa jej JUDr. Ivana Buranská, zástupkyňa prednostu mestského úradu, ktorá sa prihovarila prítomným členom organizácie.

Predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre Alžbeta Loudová jej poďakovala za účasť na výročnej členskej schôdze i za povzbudenie do ďalšej činnosti. A najmä, za pomoc pri aktivitách organizácie i sľub, že mestský úrad naďalej bude nápomocný organizácii politických väzňov komunizmu.

Primátor mesta Jozef Dvonč sa listom poďakoval za

pozvanie na schôdzu, na ktorú pre iné pracovné povinnosti nemohol prísť. Vyslovil však vďaka organizácii za to, že jej zásluhou „je v povedomí občanov časť histórie našej krajiny, na ktorú nesmieme zabudnúť. Veľmi si vážim to, koľko času a energie venujete činnosti zväzu, vydávate časopis Svedectvo, ktorý nám približuje osudy našich spoluobčanov postihnutých totalitným režimom“.

Regionálna predsedníčka A. Loudová sa poďakovala všetkým členom organizácie, ktorí sa usilujú pomáhať, aby organizácia mohla fungovať a plniť odkaz odporcov totalitných režimov. **(al)**

V Skalici členov ubúda

V Skalici sa výročná členská schôdza konala 28. februára, v období chrípkovej epidémie. Azda aj to poznačilo účasť na schôdzi, keď viacerí členovia sa jej práve kvôli chorobe nemohli zúčastniť. Predsedníčka pobočka Bernardína Sprušanská privítala prítomných a predložila program schôdze na schválenie. Oboznámila členov organizácie s činnosťou pobočky za minulý rok, predložila správu o hospodárení a otvorila diskusiu.

„Najviac sa hovorilo o nedostatku financií, takže činnosť ako-takú nemôžeme zhodnotiť pozitívne, aj keď sme sa zúčastňovali niektorých podujatí, ale je to veľmi málo, pretože je nás stále menej“, zhodnotila diskusiu Anna Mária Zelmanová-Parubská. Poukázala aj na skutočnosť, že niektorí starší členovia organizácie sú chorí a nemôžu sa zúčastňovať na činnosti pobočky, aj keby chceli.

V diskusii sa ďalej hovorilo o súčasnom dianí v spoločnosti a tiež o tom, že čím ďalej tým menej sa organizujú spoločné kultúrne podujatia, prípadne stretnutia politických väzňov a ich rodinných príslušníkov na krajskej úrovni. Zaznelo tiež, že už sa nekoniajú ani stretnutia predsedov, a že okresné pobočky by privi-

Bernardína Sprušanská počas prihovoru. Foto archív

tali, keby sa v Bratislave viac zaujímali o ľudí v regiónoch. „Mrzí nás, že ani z Regionálnej organizácie PV ZPKO v Trnave nikto neprišiel na našu výročnú schôdzu“, odkázali z výročnej schôdze v Skalici.

Na záver sa podávalo malé občerstvenie a pani B. Sprušanská sa všetkým poďakovala za účasť a popriala každému ešte veľa zdravia

(amzp)

V Topoľčanoch aj o úpadku

Výročná členská schôdza pobočiek RO PV ZPKO v Bánovciach nad Bebravou sa konala 15. marca v Topoľčanoch. Zúčastnili sa jej členovia pobočiek z Topoľčan, Bánoviec nad Bebravou a Partizánskeho.

Po voľbách mandátovej a navrhovej komisie schôdza pokračovala prednesením správy o činnosti za minulý rok, správy o hospodárení a revíznej správy. V diskusii poukázali členovia organizácie na nedocenenie postavenia politických väzňov v spoločnosti. Oproti II. odboju pokračuje úpadok III. odboja. Konštatovali, že účastníkom II. odboja a ich manželkám nedávno upravovali dôchodky o 70 resp. 35 eur. Do konca roku 2019 majú predplatené pobyty v štyroch zariadeniach MO SR. A ďalej, že pre 22 členov odboja idú stavať

zariadenie v hodnote 151 tisíc eur, v ktorom budú môcť dožiť svoju starobu.

Na rok 2018 boli vo funkciách potvrdení členovia výboru a vzhľadom na neprehľadnú vnútropolitickú situáciu prijali odporúčanie, orientovať sa podľa svojho svedomia. Výbor odporúčal svojim členom zúčastniť sa spomienky na Barbarskú noc 13. apríla v Banskej Bystrici.

Prítomní prijali uznesenie, v ktorom schválili výročnú, revíziu a správu o hospodárení. Uložilo výboru venovať rastúcu pozornosť rozširovaniu členskej základne, návšteve imobilných a chorých členov a zúčastňovať sa na podujatiach organizovaných Predsedníctvom PV ZPKO.

(mt)

Bohatá účasť na schôdzi v Nitre.

Foto archív

Kalinaj a jeho odkaz

Komunisti sa začali presadzovať v bezpečnostnom aparáte od polovice roku 1945. Tí príslušníci ZNB a ŠtB, ktorí sa nepodriadili novým úlohám a neboli ochotní dodržiavať vytýčenú ideologickú líniu boli veľmi rýchlo odsunutí na vedľajšiu koľaj. Navyše, bol to dôvod na okamžité vyvodenie dôsledkov. Najväčším vykonštruovaným procesom od nástupu komunistického režimu bol s Bernardom Jaškom a spol., v ktorom prokurátor obžaloval dvadsiatich dvoch obvinených zo zločinov vyzvedačstva, podvodu, ohrozenia obrany republiky, zneužitia služobnej moci, neoznámenia trestného činu, prípravy úkladov, velezrady pomoci na zločine neoprávneného opustenia územia republiky a v jednom prípade aj nedovoleného ozbrojovania. Do skupiny obvinených patril aj Pavol Kalinaj z Bijacoviec. Štátny súd v Bratislave sa 9. novembra 1949 uzniesol na vine a treste povrazom pre Pavla Kalinaja. Strážmajster Pavol Kalinaj bol 17. februára 1951 na nádvorí Krajskej súdnej väznice v Bratislave popravený.

Prečo? Obžaloba bola postavená na tvrdení, že Pavol Kalinaj nahovoril kolegu Bernarda Jaška na krádež ďalekopisov, ktoré prechádzali cez jeho

Tretí sprava lazarista Mgr. Ľubomír Konfedera medzi študentmi pri pamätnej tabuli.

Foto archív.

stanicu. Prostredníctvom kmotra Štefana Uhrína mal informovať zástupcov Cirkvi najmä biskupa Michala Buzalku, o aktivitách štátnej moci voči Cirkvi a jej predstaviteľom. Bola to pravda, za čo mnoho vytrpel. Na popravu ho niesli polomŕtveho. Takto sa režim pomstil ľuďom svedomia.

Členovia pobočky PV ZPKO Levoča – Spišská Nová Ves sa 19. februára zišli v Bijacovciach, aby si pripomenuli tohto mučeníka 50. rokov. Pravidelne sa na pietnej spomienke zúčastňujú žiaci Spojenej školy, o.z., Strednej od-

bornej školy lesníckej v Bijacovciach i jej riaditeľ Ing. Pavol Sedlák. Svätú omšu odslúžil lazarista Mgr. Ľubomír Konfedera. Svojou účasťou si martýrstvo Kalinaja uctili predseda Regionálnej organizácie PV ZPKO v Košiciach Štefan Novák a hospodár organizácie Ján Brodňanský. Organizátorka podujatia, predsedníčka Regionálnej organizácie PV ZPKO v Prešove Mária Dvorčáková, s vďakou spomína na starostu Bijacoviec Mgr. Jána Pivovarníčka, ktorý sa mimoriadne venuje hosťom podujatia i pamiatke rodáka. (md)

Členovia PV ZPKO pri pamätnej tabuli Pavla Kalinaja.

Foto archív

Mapa slovenských miest v Prahe

Chesterton, Čapek alebo Cíger-Hronský by túto mapu zaradili zrejme medzi ohromné či ohromujúce maličkosti. V iných a možno aj zrovnateľných a nepočtených kultúrach a národoch by ňou možno aj nebola, pretože informácie o sebe dokážu šíriť podstatne efektívnejšie. Vedel som o mape dlhšie, ale márne som sa po nej zháňal, napríklad na nedávnom veľtrhu cestovného ruchu v Bratislave, najväčšom na Slovensku. Pritom tam bola záľaha informácií a máp nielen z Prahy, Česka, Európy a sveta, no samozrejme i zo Slovenska. Obávam sa, že rovnaká situácia je aj v pražských informačných centrách, kde by mala mapa slúžiť predovšetkým slovenským návštevníkom, ale aj desiatistom slovenských obyvateľov, či študentov v jednom z našich bývalých hlavných miest. Ale rovnakou mierou i Čechom, Moravanom a cudzincom. Mapa „Praha slovenská. Mapa slovenských miest v Prahe“ nemá pritom ani internetovo dostupnú alternatívu, čo z hľadiska autorských práv čiastočne aj chápem, z hľadiska šírenia základných informácií o nás samotných už nie. Nedostal by som sa ku nej, ak by som sa náhodou nestretol priamo s hlavným autorom textovej časti, historikom Vojtechom Čelkom, ktorý na nej spolupracoval nielen s Vladimírom Skalským, predsedom Svetového združenia Slovákov v zahraničí, ale aj s autormi mapy a grafického dizajnu. Pritom ho vydal Slovensko-český klub s podporou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

V stručnej anotácii na hlavnej stránke mapy sa možno dočítať, že „Praha je mnohými nitkami a dejinnými udalosťami spojená so Slovenskom a Slovákmi. A na celom rade miest si to i pripomína. Táto mapa je sprievodcom aspoň po niektorých z nich – označených sochami, pamätnými tabuľami či pamätníkmi, alebo aj neoznačených...“ Internetový portál Slovákov žijúcich v zahraničí Slováci vo svete už nepokračuje. Portál Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ÚSZ) o mape neuvádza ani zmienku, alebo sa nedá nájsť. Našťastie ja z nej môžem čítať, lebo autor Čelko mi napísal, že mi ju výnimočne poslal „zo železnej rezervy, lebo už dávno je rozobraná“. Zároveň dodal, že by si zaslúžila rozšírenie, má k nej ďalšie podklady, ale nechce sa mu zháňať prostriedky. Aby vyšla, o to by sa mali zaujímať iní.

Štefánikov internát premenovali

Doteraz v nej zachytil 74 základných slovenských pamätných miest, ktorých veľká väčšina sa nachádza priamo v centre Prahy na oboch stranách Vltavy. S menom najfrekventovanejšieho Štefánika je spätá nielen hvezdáreň na Petříne z roku 1928, kde je jeho socha, ale aj pasáž, most, ulica, či Štefánikov dom, dnes hotel Légie i vysokoškolský internát, ktorý poskytol ubytovanie vyše 700 slovenským študentom. Premenovali ho však na Kolej Mikoláša Aleša, ktorý sa tiež inšpiroval v malbe slovenskými motívmi. Pamätnú tabuľu majú aj Martin Kukučín, Martin Benka, Ján Smrek, Dominik Tatarka, bývalí študenti, Hana Gregorová, Vojtech Zamarovský, ale aj politici Vladimír Clementis a Milan Hodža. Ten predsedal ministerskej rade v Kolowratskom paláci, ktorý dnes slúži Senátu parlamentu ČR. Pavol Jozef Šafárik má dve tabule - na budove Klementína, ale aj v Krakovskej ulici, na mieste kde zomrel. K najznámejším pamätným tabuľam patrí Ľudovítovi Štúrovi na Slovanskom ostro-

ve, ktorá pripomína jeho významnú účasť na Slovanskom zjazde v roku 1848. Pamätný nápis má na Staromestskom námestí, medzi „českými popravenými páni“ Ján Jessenius - Jesenský, ktorého pôvod je medzi zemanmi z Turca. Výtvarník Cyprián Majerník má nielen hrob v Prahe na Vyšehradskom cintoríne, rovnako ako jazykovedec Martin Hattala, ale aj pamätnú tabuľu s bustou nad Kráľovskou oborou. Na Olšanskom cintoríne sú zas pochovaní Ján Kollár, Pavol Jozef Šafárik, aj skladateľ Dušan Pálka. Sochára Jána Brokoffa zo Spišskej Soboty a jeho synov pripomínajú viaceré sochy svätcov na Karlovom moste, nielen Jána Nepomuckého, ale aj svätej Alžbety, Markéty a Barbory. Veľmi plodný historik František Víťazoslav Sasínek bol duchovným správcom nemocnice Milosrdných sestier sv. Karla Bartolomejského Pod Petřínem. Jozef Gabčík, atentátnik na Heydricha zahynul v útrobach kostola sv. Cyrila a Metoda, ale pamätnú tabuľu má aj na tzv. Heydrichovej zákrate. S menom spisovateľa Jána Bohúňa je spätá slovenská izba s podávanými slovenskými špecialitami v hoteli Paríž U obecného domu. Dom Slovenskej kultúry, neskoršie Slovenský inštitút, sídlil v Zedwitzovskom paláci na Purkyňovej ulici. Ibaže sa presťahoval na Jiřskou. Budova Federálneho zhromaždenia je dnes súčasťou Národného múzea. V nej okrem iného po roku 1989 predsedali nielen Alexander Dubček a Michal Kováč, ale tam poslanci odhlasovali aj ústavný zákon o zániku Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

Ruzyň tam nie je

So slovenskou knižnou kultúrou je spätá niekdajšie Nakladateľstvo Leopolda Mazáča v budove na Spálenéj ulici, kde Edíciu mladých slovenských autorov a časopis Elán redigoval Ján Smrek. Relatívne nedávno, v roku 1991, zanikla predajňa Slovenskej knihy na Štěpánskej ulici, ktorá bola aj významným miestom stretávania sa záujemcov o slovenskú kultúru. V Pamätníku národného písomníctva je množstvo dokumentov k slovenskej literatúre. Bol tiež „exilovým“ sídlom v Prahe väzneného slovenského komunistického spisovateľa Ladislava Novomeského. Väzenie Ruzyň sa na mape vôbec nepripomína, pritom tam skončilo veľa politických väzňov zo Slovenska. Nielen Gustáv Husák, ktorý neskôr ako politik vystúpil na najvyššie poschodie KSČ, ale aj priamo na vrchol, ako prvý muž Pražského hradu. Tohto autori tiež predbežne vynechali. V krematóriu Strašnice pripomínajú v urnovom háji iba komunistických funkcionárov Viliama Širokého a Júliusa Bránika, ale už nie anonymne uložený popol aj nevinných slovenských politických väzňov.

Je mnoho ďalších pamätných miest slovenských dejín a osobností, ktoré sú zväčša s pozitívnym znamením. Mnohé dodnes slúžia aj inštitúciám so slovenským pôdorysom. Nielen ako kostoly, galérie, redakcie, veľvyslanectvo SR, či Kabinet slovakistiky Karlovej univerzity.

Podstatné však je, že sa konečne urobil aspoň malý krôčik v poznávaní slovenských inštitúcií a osobností na kľúčových miestach slovenských dejín. Môžeme očakávať ďalšie a prehľadnejšie mapy, knihy a filmy nielen našich bývalých hlavných miest, teda Viedne a Budapešti, ale i kľúčových miest slovenských dejín v zahraničí, akými sú Rím, Cleveland, Pittsburgh, Paríž, Mníchov, ale i mnohých ďalších.

Viliam Jablonický

Ked' hotely mali uši

Pokračovanie z 1. strany

Niekoľko desiatok rodín a nás s nimi nasťahovali do drevených barakov so spoločnou umývárňou. Mamička mi rozprávala, že na umývanie boli iba korytá s vedrami vody kdesi na chodbe pri stene.

Prečo vás vystaňovali?

Otcovi bratia vyvíjali veľkú politickú činnosť voči novému režimu a letáky schovávali u môjho otca. Všetkých troch zaistili a odsúdili. Otca vyšetrovali v Bratislave v rokoch 1948-1949 a po mojom narodení ešte si musel odsedieť uložený trest. Spomedzi troch bratov však dostal najnižšiu sadzbu, deväť mesiacov. Keď išiel do väzenia, mama ma zobrala k otcovej mame do Novej Bystrice. Tam sme prečkali čas, kým bol otec vo väzení. Okolo roku 1953-54 sme sa vrátili do Žiliny. Najskôr sme bývali v nejakom činžiaku, neskôr v našom bývalom dome. Samozrejme, že už bol znárodnený a bývali sme v ňom ako podnájomníci. Až do smrti mojej sestry.

Ako ste začínali život v Trnave?

Do Trnavy sme došli v polovici septembra v roku 1959, teda školský rok už bol v plnom prúde. Hoci som v Žiline chodila na hodiny náboženstva, v Trnave ma už rodičia na náboženstvo neprihlásili. S odstupom času si myslím, že otec vo väzení so svojím náboženským presvedčením emigroval do svojho vnútra a aj po návrate z väzenia sa viera stala jeho intímnu záležitosťou. Prestal chodiť do kostola, hoci sa nedá povedať, žeby stratil vieru v Boha. Myslím si, že v duši nie, cítil to tak ako ja. Čiže veriacim bol, ale cítil sa podvedený, alebo niečo podobné, nikdy sme sa o tom nerozprávali.

To je zaujímavý zvrät, zvyčajne vo väzení si ľudia prehĺbili svoju vieru.

Nemôžem povedať, žeby sa otec stal neveriacim, ale neprejavoval to na vonok. A rovnako sa to dotklo aj mňa. Keďže som neabsolvovala prvé sv. prijímanie ako dieťa, akosi ten typický

Janka Masařová ako recepcná v hoteli Bratislava.

Foto archív

kresťanský život išiel mimo mňa. Mala som vyše dvadsať rokov, keď som bola na sv. prijímaní, lebo som sa chcela vydať v kostole, mať rodinu a túžila som po tom, aby boli moje deti pokrstené a sami si vybrali vieru. Ten vnútorný kresťanský kompas predsa len vo mne fungoval.

Študovať ste mohli bez problémov?

Maturovala som na gymnáziu v roku 1969 a to bol práve taký ešte uvoľnený rok. Prijímali do škôl len na základe dosiahnutých výsledkov, bez prihládania na kádrový posudok. Takže som si podala prihlášku na Filozofickú fakultu UK v Bratislave odbor ruština, nemčina, lebo som sa cítila jazykovo zdatná a prijali ma. Dokonca ma prijali aj na Pedagogickú fakultu do Trnavy na odbor ruština, nemčina. Vybrala som si Bratislavu, lebo som chcela odísť z domu a skúsiť študentský život, ale to som nemala robiť. Na prednáškach som dobre nepočula, pretože mám menšiu poruchu sluchu a to sa ukázalo ako neprekonateľná prekážka. V tom čase sme nemali dostatok skrípt, museli sme si zapisovať učivo na prednáškach a s mojím handicapom to bol problém.

Čo sa vám stalo?

Od detstva som trpela na časté zápal stredného ucha, takže mi

bubienky opakovane prepichovali čím sa mi zjazvili a horšie som počula. Preto som v polovici druhého semestra odišla z vysokej školy, dva mesiace som pracovala a potom som urobila prijímacie skúšky do Piešťan na nadstavbové štúdium cestovného ruchu. Po dvoch rokoch som zmaturovala z francúzštiny a nemčiny a zamestnala som sa v trnavskom Skloplaste.

Bez problémov? Sedemdesiate roky minulého storočia boli známe previerkami, normalizáciou. Nič z toho sa vás nedotklo?

Pracovala som na obchodnom oddelení, chodievala som na výstavy, kde podnik potreboval tlmočníkov. Nemôžem teda hovoriť o utrpení. Nijaké som nezažila. Ale v roku 1973 a neskôr sa už zamestnávateľ začal zaujímať o rodinných príslušníkov, ktorí emigrovali. V našej rodine v roku 1968 ušli do zahraničia otcov aj mamin brat. Jeden do Kanady, druhý do Švajčiarska a vzápätí do USA. Musela som to uvádzať vo všetkých dotazníkoch, čo bolo dosť nepríjemné. Najmä vtedy, keď som chcela zmeniť zamestnanie. Hlásila som sa do atómkovej Jaslovských Bohuniciach, kde ma nezobrali, hoci tam mali voľné miesto.

Ako to zdôvodnili?

Nejako veľmi smiešne. Ťahal ma to však do hotelierstva a keď sa v Bra-

islave otváral interhotel Bratislava, v tom čase najväčší v bývalom Česko-Slovensku, dala som si žiadosť a uviedla som v nej aj strýkov emigrantov. A prijali ma. Hoci spočiatku som dva týždne sedela v telefónnej ústredni, potom nejaký týždeň v kuchyni, až napokon som sa dostala do recepcie. Zrejme si ma chceli otestovať, ale nad tým som vtedy neuvažovala. Nežila som s pocitom, že ma niekto sleduje, prenasleduje. Až po roku 1989 som sa nad tým začala zamýšľať.

V rodine ste sa nerozprávali o pomeroch, trebárs na pracovisku?

Nie, až do prevratu sme žiadne reči o tom nevedli. Akurát si spomínam, ako mama hovorila otcovi, že ho v zamestnaní nejaký kolega sleduje, že určite je eštebák. A naozaj, keď vyšli Cibulkove zoznamy, otec ho v nich našiel.

Hotel s kapacitou temer 900 postelí musel byť v tom čase veľmi sledovaný. Nič zvláštne ste si nevšimli?

Ale áno. Od vedúceho v recepcii sme dostali príkaz, že vždy, keď nám oznámi príchod nejakého hosťa zo zahraničia, máme ho ubytovať na niektoré z izieb, končiacich sa číslom 21. Či to bola izba 321, 421 alebo 621, jednoducho na každom poschodí bola izba končiaca sa číslom 21, kde sme museli nahláseného hosťa ubytovať a oznámiť to. Spočiatku som sa nad tým nezamýšľala, ale neskôr sme zistili, že na ôsmom poschodí izba vedľa čísla 821 bola na odpočúvanie. Tam sme nikdy nikoho neubytovávali.

Komu ste hlásili, kam ste ubytovali nahláseného hosťa?

Na isté telefónne číslo, ktoré sme dostali za tým účelom k dispozícii. Počas môjho trojročného pôsobenia v hoteli sa mi to stalo dvakrát, že som musela nahlásiť hosťa na toto číslo.

Zrejme takáto prax bola aj v iných hoteloch?

Určite, lebo nikto dopredu nevedel, v ktorom hoteli sa hosť, povedzme z Talianska, ubytuje. Alebo z Nemcka, Rakúska a podobne.

Kedy ste si uvedomili, čo sa vlastne v tom hoteli deje?

Až po prevrate. Ba dokonca sa ma zmocnil strach, či sa aj ja neocitnem v tých Cibulkových zoznamoch, lebo aj keď som nič nepodpisovala, ale hlásenie o tom, že sa ubytoval nejaký cudziniec, som dvakrát podala. Ale nenašla som sa v nich. Ale predsa mi napadá, že mi už vtedy prišlo čudné, že som bola raz obvinená vedúcim recepcie z toho, že rakúsky alebo nemecký časopis Stern rozširujem ďalším ľuďom. To, že som sa k časopisu dostala, si mohol všimnúť niekto, kto posedával v hotelovej hale pri recepcii alebo naši vrátnici.

Kontaktovali ste sa pred rokom 1989 so svojou rodinou v zahraničí?

Áno. Keď mamin brat v roku 1968 emigroval do Švajčiarska, nikomu nič nepovedal. V lete 1968 som bola sama doma, keď poštár doručil telegram. Bolo v ňom napísané, že príde strýko z Buchsu. Otcove meno bolo síce uvedené správne, ale adresa bola iná. Tak som s tým telegramom išla na uvedenú adresu, či tam nebýva otcov menovec. Nepochodila som, vrátila som sa domov a večer nám volali starí

rodičia zo Žiliny, že syn emigroval. Tak sme si domysleli, že už je za hranicami, lebo Buchs sa nachádza vo Švajčiarsku – pri rakúskych hraniciach. Ďalší rok som ako študentka dostala vycestovacie doložku do Švajčiarska a zostala som u strýka mesiac. Aj v lete v roku 1968 som na pozvanie mesiaca strávila u otcovej rodiny v západnom Nemecu. Totiž jedna sestra starej mamy, ktorá sa narodila na Starých Horách, sa vydala za sudetského Nemca a po vojne ich vysťahovali do Nemecka.

Rozprávali ste sa s otcom o skúsenostiach z hotela?

Áno, hovorila som mu o tom.

A ako reagoval?

Vtedy mi len povedal, aby som si dávala pozor. Ale o týchto veciach sme sa v rodine nerozprávali. Otec sa chcel akosi sám s tým vyrovnáť. Nikdy nebol členom žiadnej strany, ani mama. Mama mala pozorovací talent a radila otcovi, aby si dával pozor pred niektorými ľuďmi, že ho sledujú.

Otecko nemal problém zamestnať sa, keď prišiel z väzenia?

Ale mal. Otecko skončil obchodnú akadémiu a v Žiline pracoval v Pozemných stavbách ako úradník. Ale keď prišiel z väzenia, dali ho pracovať na žeriav. Táto práca mu spôsobila veľké ťažkosti s chrbticou, tak ho potom znovu preradili do THP. V Trnave si dlho nevedel nájsť prácu, lebo nikoho tu nepoznal.

Čo otca motivovalo, že v roku 1990 založil organizáciu politických väzňov v Trnave?

Mal to v rodine. Aj jeho dvaja bratia boli zavretí. Ten čo ušiel do Kanady na štrnásť rokov. Dokonca v Leopoldove sedel s Husákom. V Kanade veľmi ochorel a v takom stave išiel na púť do Lúrd. Tam sa vyliečil a odvtedy sa stal nesmierne zbožným.

Takže všetci traja bratia vyvíjali protikomunistickú činnosť. A po zmene režimu?

Všetci, ale otec najmenej. On sa tej činnosti venoval najmä po revolúcii, aby sa na to nezabudlo. Nespomínal však nijaké utrpenie. Pre neho najväčším utrpením bolo, že prišiel o svoje dievčatko, o svoju sestru.

Jana Masařová pri pamätníku obetí komunizmu na cintoríne Vrakúňa v Bratislave.

Foto Eva Zelenayová

Eva Zelenayová

Koniec feudalizmu roku 1848 sa podobá na koniec komunizmu roku 1989

Osmičky v našich dejinách

Revolučná jar roku 1848 hlboko zasiahla do života Slovákov aj ostatných národov monarchie. Mnohí historici vo vleku českého výkladu dejín zabúdajú, že revolučný pohyb, ktorý vzbúril Viedeň, Pešť i celú monarchiu sa začal v Bratislave a nie v Prahe a hlavnú úlohu zohrali dvaja pomaďarčení Slováci. Na stavovskom sneme, prebiehajúcom od novembra 1847 v budove dnešnej Univerzitnej knižnice, 3. marca vystúpil peštiansky poslanec pôvodom zo slovenského zemianskeho rodu z Turca Ľudovít Košút a nastolil liberálno-demokratické požiadavky, ktoré znamenali koniec feudalizmu a viedenského centralizmu. Žiadal zrušenie poddanstva, zrovnoprávnenie všetkých obyvateľov v právach i povinnostiach, vytvorenie samostatnej uhorskej vlády a primerané zastúpenie ľudu na správe krajiny. O tri dni ho podporil aj Ľudovít Štúr.

Preklad Košútovej reči do nemčiny sa šíril vo Viedni a zradikalizoval nespokojné obyvateľstvo. Už 13. marca sa Viedňania vzbúрили, na uliciach vyrástli barikády a rozpútali sa boje s cisárskym vojskom. Po počiatočnom váhaní rakúsky cisár Ferdinand I. nariadil stiahnuť vojsko z mesta. Do zahraničného úradu, kde sa zdržiaval všeobecne nenávidený kancelár Klemens Metternich, vtrhla ozbrojená skupina a jej veliteľ dal kancelárovi päť minút času, aby opustil úrad aj Viedeň. Bol to mladý právnik Alexander Bach, ktorý o štyri roky vo funkcii ministra vnútra sa po cisárovi stal rozhodujúcim činiteľom v monarchii. Pod tlakom revolučného prevratu cisár sľúbil prijať ústavu a liberálne zmeny. Ešte neutíchla strelba na viedenských uliciach a 14. marca stavovský snem v Bratislave odsúhlasil návrh zákona o zrušení poddanstva. Už na druhý deň 15. marca revolučná mládež zburcovala Pešť. Jej vodcom bol talentovaný básnik Alexander Petőfi, syn slovenských rodičov, ktorý sa ešte pred tromi rokmi volal Petrovič. V priebehu krátkeho času sa zhromaždil asi 20-tisícový dav a vydal sa na pochod cez most k Budínskemu hradu, kde bolo štátne väzenie, aby splnil jedno z hlavných revolučných hesiel - oslobodenie politických väzňov. Peštianski revolucionári vyslobodili Michala Tančíča, jediného politického väzňa, ktorý si tu odpykával trest za porušenie zákona o cenzúre.

Slováci na čele revolúcie

Dňom uhorskej, lepšie povedané maďarskej revolúcie, sa stal 15. marec. Neskôr bol povýšený na štátny sviatok Uhorska a Maďari ho slávia dodnes. Košút však peštiansky 15. marec posmešne nazýval parazólovou revolúciou. Jeho egocentrickej povahe najviac prekážalo, že hrdinom nebol on, ale Petrovič – Petőfi, ktorého vebila peštianska ulica. Stojí však na zamyslenie, že dvaja Slováci - Košút v Bratislave a vo Viedni a Petrovič v Pešti boli kľúčovými postavami revolúcie. Snem v Bratislave pracoval ďalej a v priebehu niekoľkých dní prijali šľachtici celý rad ďalších zákonov, ktoré zrušili dovtedy panujúci feudálny poriadok. Boli odstránené urbárske vzťahy, cirkevný

desiatok a tým aspoň na papieri zaniklo poddanstvo. Ďalšie zákony upevňovali zvrchovanosť Uhorska, posilňovali dominanciu maďarského jazyka. Umožňovali aj slobodu tlače, zhromažďovacie a spolčovacie práva, ale s rôznymi prekážkami. V nich sa zrkadlil už typický maďarský právny duch a tak zo slobody zostalo torzo. Zákon o slobode tlače zavádzal vysoké pokuty a väzenie až šesť rokov. Ján Kollár v liste biskupovi Jánovi Seberínimu privítal zavedenie občianskej rovnoprávnosti, ale zdôrazňoval aj potrebu rovnoprávnosti národnej a tá bola v nedohľadne. Predpovedal, že v novom Uhorsku budú Slováci vydaní napospas Maďarom. Aj nový tlačový zákon považoval za nebezpečnejší ako cenzúru.

Vždy išlo o majetky

Všetci obyvatelia Uhorska sa stali občanmi s rovnakými právami i povinnosťami. Uhorskí šľachtici rôznych rangov, ktorí tvorili hlavnú masu snemových vyslancov, si počas marcových prevratných dní odsúhlasili zrušenie svojich feudálnych privilégií a monopol moci. O 151 rokov mali nasledovníkov v socialistickom Československu, kde komunistický parlament na sklonku novembra 1989 bez zaváhania odsúhlasil koniec mocenského monopolu komunistov. Bodku za celým procesom prijatia novodobých zákonov, ktoré zbavili štyri pätiny Slovákov poddanských pút dal panovník, keď ich 11. apríla pred 170 rokmi v Bratislave podpísal. Týmto aktom oficiálne vstúpili do platnosti.

Vynára sa však zaujímavé a poučné porovnanie historických udalostí. Feudáli aj komunisti dobrovoľne a bez odporu rezignovali na svoje privilegované spoločenské postavenie a to najmä z toho dôvodu, aby si v zmenených podmienkach udržali moc a vplyv. Uhorská šľachta rôznymi fígami a propagandou ďalej šírla mýtus o svojej veľkorysosti. Ešte 15. marca 1898, keď sa v dedinke Mást (dnes súčasť Stupavy) slávil 50. výročie peštianskej revolúcie, notár Eduard Komňanský v slávnostnom príhovore zdôrazňoval, že dedinský ľud musí byť za svoje oslobodenie z poddanstva vďační predovšetkým zemanom a takto prehovoril: **V roku 1848 sami zemanovia ľud z jeho utlačenia vyzdvihli a na sneme potvrdili, že v uhorskej krajine každý človek má rovnaké práva. Preto s dobrým srdcom spomíname na tých, ktorí svoje vyššie práva ľudu takrečeno darovali...**

Naša komunistická elita na všetkých stupňoch si nepotrebovala pestovať legendu o vlastnej veľkorysosti ako veľkomožní páni. Na odovzdanie moci sa vopred dohodli s predstaviteľmi pestovanej opozície. Ich hlavným cieľom bolo zhrabnúť rôzne peňažné fondy a korunové rezervy do vlastných vreciek, aby mali dostatok financií na podnikanie v podmienkach raného kapitalizmu. Šľachta v roku 1848 rezignovala na výsadné postavenie najmä preto, aby si aj po spoločenskom prevrate zachovala zdedené majetky. Komunisti tak urobili preto, aby majetky získali.

Ivan Mrva

Andrej Šmith: Bol som robotníkom v Sovietskom zväze

Svedectvo amerického Slováka

Knižka amerického Slováka Andreja Šmitha prvý raz vyšla v roku 1941. Po roku 1945 sa dostala na index. Tohto roku vychádza jej druhé vydanie s doslovom historika Martina Lacka.

„Boľševické Rusko – od roku 1922 Sovietsky zväz – o sebe šíriilo, že ako prvý štát vo svete odstránilo vykorisťovanie a že tu nik netrpí biedu. Mnohým obyvateľom vtedajších kapitalistických štátov postihnutých povojnovými hospodárskymi a sociálnymi krízami táto predstava imponovala“, píše na obálke knihy Martin Lacko. Touto propagandou sa dal zlákať aj americký Slovak Andrej Šmith, ktorý ako presvedčený komunista daroval svoje celoživotné úspory strane a spolu so svojou manželkou v roku 1932 odcestoval budovať prvý štát robotníkov na svete, Sovietsky zväz. Ibaže namiesto raja na zemi objavil biedu neskutočných rozmerov. Zamestnal sa ako robotník, ale ako cudzinec mal možnosť zúčastniť sa mnohých propagandistických aktivít. Videl okolo seba bezvýchodiskovú situáciu obyčajných ľudí, ale aj lesk straníckych funkcionárov. Skúšal intervenovať u mnohých funkcionárov za zlepšenie pomerov hladujúcich ľudí, ale dostalo sa mu len posmešku, že aj keď milión ľudí zomrie, hlavná vec, že bude žiť komunizmus.

Autorove poznatky zo života v Sovietskom zväze v tridsiatych rokoch minulého storočia priam vyznievajú ako opis života v oplostenom gulagu. Zrútenie civilizačného monarchistického režimu, nech bol akokoľvek zaostalý, sa nedal porovnať s anarchiou ateistického komunistického režimu. Nijaká úcta k životu, spravodlivosti nejestvovala. Po dramatickom návrate v roku 1935 napísal svoje neuveriteľné zážitky. Žiaden akčný film sa im nevyrovná. (ez)

KNIHY, KTORÉ SI MÔŽETE OBJEDNAŤ V ÚSTREDÍ PV ZPKO:

Rozliční autori: **Politickí väzni v 20. storočí I.**

(Zborník z konferencie v Smoleniciach, september 2015)

5 EUR

Rozliční autori: **Politickí väzni v 20. storočí II.**

(Zborník z konferencie na Kaskádach, október 2016)

5 EUR

Július Homola: **Kytica veršov (K 25. výročiu našej republiky)**

5 EUR

Peter Sokolovič: **Premiéro mal predsa pravdu**

(Rozhovor s P. Šebastiánom Labom SJ)

10 EUR

Stanislav Žlnay: **Komu asi prvému zazvoní?**

(Príbeh farára a starostu mesta Piešťany

Alexandra Šindelára)

7 EUR

Ján Litecký Šveda: **Stopy vtákov v mokrej hline**

(Slovník mladého reakcionára)

5 EUR

Ján Litecký Šveda: **Gordion** (slovník nekorektných definícií, ilustr. Andrej Mišanek)

5 EUR

Jozef Vrba: **Muž, ktorý sa vzoprel Hitlerovi**

7 EUR

Anton Čulen: **Kde iní končia, my začíname**

5 EUR

Ján Litecký Šveda: **Gordion II.** (vreckový meč nazauzlené slová)

5 EUR

Martin Lacko: **Keď slovenské povedomie bolo prenasledované ako fašizmus**

(Príbeh Jána Kamila Beňadika z roku 1958)

5 EUR

STALO SA

1. apríla 1943 nemecké vojsko objavilo v lese pri ruskej obci Katyň masové hroby vyše 4000 poľských dôstojníkov, ktorých bolševici vyvraždili po uväznení v zajateckom tábore Kozelsk. Členom medzinárodnej lekárskej komisie, ktorá vyšetrovala okolnosti tejto masovej vraždy bol aj slovenský lekár, profesor patologickej anatómie na lekárskej fakulte Slovenskej univerzity Dr. František Šubík (básnik Andrej Žarnov).

11. apríla 1947 sa začala usku-točňovať výmena obyvateľstva v zmysle česko-slovensko-maďarskej dohody z 27. februára 1946. Prvý vlak so 126 Slováckmi z Maďarska prišiel do Parkánu (teraz Štúrovo) 13. apríla.

11. apríla 1969 sa na Námestí osloboditeľov v Košiciach na protest proti sovietskej okupácii upálil slovenský vojak Michal Leučík zo Sečovskej Polianky. Na rozdiel od podobného gesta českého študenta Jana Palacha, tento čin bol úplne utajený, lekárske dokumenty zničené a všetci svedkovia a príbuzní prinútení k mlčaniu.

13. – 14. apríla 1950 v nočnom čase ozbrojené jednotky milície, vojska a Zboru štátnej bezpečnosti vtrhli do takmer všetkých mužských kláštorov na Slovensku a brutálnym spôsobom deportovali všetkých rehoľníkov do vopred vyhladených „koncentračných táborov“, kde ich internovali (akcia K). V noci z 3. na 4. mája dokončili akciu likvidovaním ostatných mužských kláštorov. Týkalo sa to 1 326 rehoľníkov, z toho 406 kňazov, ktorí žili v 110 rehoľných domoch. Z nich potom 171 kňazov bolo odsú-

dených na vysoké tresty: 5 na doživotie a ostatní spolu na 756 rokov a 6 mesiacov väzenia.

14. apríla 1945 rozhodnutím predsedníctva SNR č. 108/1945-prez. zo dňa 13. 4. 1945 bol zhabaný katolícky vysokoškolský internát Svoradov v Bratislave s tým, že „celý majetok patriaci Svoradovu, t.j. vysokoškolský internát a všetky príslušné budovy, ako aj celý ostatný hnutelný a nehnuteľný majetok prechádza dnešným dňom do vlastníctva štátu a podlieha správe SNR“.

15. apríla 1947 Národný súd v Bratislave vyniesol rozsudok trestu smrti povrazom nad prezidentom Slovenskej republiky Jozefom Tisom. Jeho obhajcovia so súhlasom odsúdeného hneď podali žiadosť prezidentovi E. Benešovi o milosť.

18. apríla 1947 na dvore Justičného paláca v Bratislave bol popravený obesením prvý prezident Slovenskej republiky katolícky kňaz Jozef Tiso.

19. apríla 1947 v noci o 1. hodine polícia dala pochovať telo Jozefa Tisa v jednom z troch pripravených hrobov na Martinskom cintoríne v Bratislave. Cirkevný obrad vykonal saleziánsky kňaz Jozef Stašo, ktorý vykonával duchovnú službu ako väzenský kaplán.

22. apríla 1990 pápež Ján Pavol II. navštívil Slovenskú republiku. Pri vystúpení z vrtuľníka na Vajnorskom letisku si pokľakol a pobožkal slovenskú zem, ako to robil iba pri príchode do suverénnych štátov.

25. apríla 1949 Predsedníctvo ÚV KSČ vydalo smernice na dosiah-

nutie úplnej kontroly nad Katolíckou cirkvou utvorením národnej cirkvi, odtrhnutej od Ríma.

26. – 29. apríla 1953 Krajský súd v Bratislave vyniesol rozsudok nad členmi Rodiny, ktorú v rokoch 1944 – 1946 založil chorvátsky kňaz Tomislav Poglajen (Kolakovič). Odsúdených bolo 24 osôb, z nich 9 žien, spolu na 121 rokov a 9 mesiacov väzenia.

28. apríla 1943 švajčiarsky generálny konzul v Bratislave Max Grässli hlásil svojmu ministerstvu zahraničných vecí: „...prezident Tiso robí všetko, čo je v jeho moci, aby deportáciu Židov definitívne zastavil a osud pozostalých Židov do určitej miery ľudsky upravil. V tomto jeho úsilí sa teší sympatiám prevažnej časti slovenského obyvateľstva.“

29. apríla 1950 uväznili obidvoch gréckokatolíckych biskupov: sídelného biskupa Pavla Petra Gojdiča i pomocného biskupa Vasiľa Hopku. Vyše 70 kňazov, ktorí odmietli vstúpiť do Pravoslávnej cirkvi, bolo spolu s rodinami vysídlených do sudetských krajov Česka so zákazom vrátiť sa na Slovensko.

Pavel Peter Gojdič • Vasiľ Hopko

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA PV ZPKO

■ **Podpredseda PV ZPKO Rafael Rafaj a Eva Litecká Švedová** vybavili potrebné potvrdenia a vypracovali žiadosť, ktorú podali na Ministerstvo obrany SR s požiadavkou o príspevok na rozšírenie počtu tabúl nášho pamätníka na bratislavskom cintoríne Vrakuňa. Zároveň sme dostali od ÚPN aktualizovaný zoznamu mien zavraždených a umučených, s ktorým budeme pracovať pri rozšírení počtu tabúl.

■ Dp. Ján Košíar zabezpečil v Trnave výrobu spoločnej placky (buttonu) s našim logom, ktorú postupne distribuujeme našim členom.

■ Predseda našej organizácie Ján Litecký Šveda a podpredseda Rafael Rafaj v rámci termínových možností – pokiaľ nie je nejaké iné mimoriadne rokovanie dôležité pre našu organizáciu - postupne navštevujú výročné členské schôdce regionálnych organizácií (Pezinok, Trnava, Žilina).

PRIPOMÍNAME SI

V apríli si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov a sympatizantov. Spomínáme aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

55 rokov	
Milan Korenko, Poprad	16.4.1963
60 rokov	
Jozef Horváth, Hlohovec	17.4.1958
65 rokov	
Jozef Švec, Bratislava	1.4.1953
75 rokov	
Helena Markovičová, Veľké Bedzany	30.4.1943
80 rokov	
Jozef Brodňanský, Dolný Kubín	16.4.1938
82 rokov	
Arpád Tarnóczy, Nováky	11.4.1936
Anna Tkáčová, Sliepkovce	4.4.1936
Valéria Kraushuberová, Hlohovec	10.4.1936
Helena Takáčová, Košice	28.4.1936
83 rokov	
Anna Jadrná, Madunice	26.4.1935
Mirko Tuchyňa, Bánovce nad Bebravou	18.4.1935
Ružena Adamjaková, Spišská Nová Ves	25.4.1935

84 rokov	
Juraj Badinka, Lučenec	23.4.1934
85 rokov	
Irena Krajčíková, Dobrá	16.4.1933
Elena Rybárová, Hrušové	19.4.1933
Alžbeta Diešková, Lučenec	9.4.1933
86 rokov	
Ľudovít Lenárt, Zlaté Moravce	11.4.1932
87 rokov	
Juraj Nižňanský, Vrbové	16.4.1931
Katarína Neštráková, Sereď	30.4.1931
89 rokov	
Ing. Karol Ďubek, Sečovce	28.4.1929
90 rokov	
Margita Paligová, Bratislava	15.4.1928
Mária Branišová, Bratislava	13.4.1928
91 rokov	
Anežka Šumichrastová, Trenčín	1.4.1927
92 rokov	
Michal Labuda, Nitra	30.4.1926
94 rokov	
Gabriela Horváthová, Prievidza	9.4.1924
96 rokov	
Štefan Skladan, Hliník nad Hronom	12.4.1922

Jubilantom srdečne blahoželáme

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku nedožitých 86 rokov, 12. marca 2018, zomrel **Štefan Tomko** z Michaloviec, posledný zo skupiny Biela légia väznených študentov trebišovského gymnázia v roku 1951 a dlhoročný člen RP PV ZPKO Michalovce. Posledná rozlúčka sa konala 14. marca 2018 na cintoríne vo Falkušovciach.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť.

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda nepravni by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdu podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na **číslo účtu: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, BIC: LUBASKBX, alebo sa kontaktujte na tel. číslach 0902 199 429 a 0905 737 790.**

Darcom úprimne ďakujeme.

Vedenie PV ZPKO a časopisu Svedectvo

PRISPELI NA ČINNOSŤ

JUDr. Peter Brňák, Bratislava	50 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava	10 EUR
Hedviga Slivková, Ilava	20 EUR
RO PV ZPKO Nitra	70 EUR
Margita Bartovičová, Šurany	100 EUR
Viola Svitačová Šramková, Veľký Lapáš	50 EUR
Jozef Ostrožlík, Uľany nad Žitavou	7 EUR
Mária Plaštiaková, Krškany	10 EUR
Helena Markovičová, Topoľčany	5 EUR
Dr. Pavol Holeštiak, Čadca	10 EUR
Ivan Kliment, Tuhár	5 EUR
Daniela Hurná, Bratislava	40 EUR
Ján Dekýš, Lovča	5 EUR
Marián Žalobín, Košice	5 EUR
PaedDr. Mária Tomová, PhD, Košice	8 EUR
Soňa a Peter Svoreňovci, Bratislava	30 EUR
Mária Marónová, Bratislava	23 EUR
Magda Suchá, Toronto, Kanada	100 EUR
Magda Lofajová, Bratislava	8 EUR
Ferko Mrkvicka, Bratislava	6 EUR
Eva Šilhavá, Bratislava	10 EUR
Anna Matovičová, Bratislava	8 EUR
Marta Dammová, Bratislava	3 EUR
Peter Gvora, Bratislava	20 EUR
Mudr. Patrícia Porubská, Bratislava	20 EUR
Ing. Jana Španková, Bratislava	14 EUR
Ing. Ľubomír Neštrák, Sereď	50 EUR
Martin Lacko, Modrová	20 EUR
Anastázia Kardošová, Chynorany	10 EUR
Štefan Zifčák, Domaňovce	10 EUR
Jozef Herman, Svätý Jur	4 EUR
PaedDr. Janka Blublová, Ivanka pri Dunaji	10 EUR
Ing. Ivana Mravcová, Ivanka pri Dunaji	10 EUR
Anna Hudecová, Slovenský Grob	8 EUR
Eduard Sládkovič, Limbach	20 EUR
Melánia Reichbauerová, Pezinok	8 EUR
Dr. Ing. Ján Kovačovský, Senkvice	8 EUR
Ing. Anton Ondrejka, Bratislava	18 EUR
Ing. Jozef Ondrejka, Malacky	10 EUR
Karol Pribiš, Borský Sv. Jur	6 EUR
Ján Hurban, Malacky	8 EUR
Marta Maláškova, Malacky	13 EUR
Štefan Filipovič, Bernolákovo	8 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie

● **Malé knihkupectvo Svojet** v bratislavskej Liga pasáži ponúka knihy, ktoré inde nekúpíte. Historickú, vlasteneckú literatúru bez politickej korektnosti, zborníky, kalendáre a časopisy vrátane Svedectva. Otváracie hodiny v pondelok až štvrtok sú od 10.00 do 13.00 a od 13.30 do 16.30, vo štvrtok do 17.30 hod. V piatok od 9.00 do 13.00 a od 13.30 do 14.30 hod. Informácie na 0903 946 718.

■ Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 13.00 hod.**

Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovoľajú do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

Koordináčne centrum Verejnosti proti násiliu v Bratislave Vám chce úprimne poďakovať v mene všetkých jeho priaznivcov a sympatizujúcich za dôveru, s ktorou ste sa obrátili na naše hnutie.

5

Od novembra sme dostali, spolu s Vaším listom, takmer 28 tisíc listov s najrozličnejšími informáciami o úspechoch a zmenách, alebo naopak o pretrvávajúci starých a zlých praktík, o ekológii, zdravotníctve, kultúre, ale tiež o starých a nových osobných problémoch, osobných neúspechoch, prenasledovaní. Prišli žiadosti o lieky a inú priamu pomoc či radu, návrhy na zlepšenie mnohých vecí, ale aj správy o pretrvávajúcom verejnom či osobnom násilí.

Na najnaliehavejšie listy sme odpovedali, alebo požiadali o riešenie orgány spravodlivosti a prokuratúry. Mnohí pisatelia navštívili naše psychologické, právne či duchovné poradne. Snažili sme sa získať pre Slovensko lieky. Mnohým sme poslali aspoň drobnú odpoveď s poďakovaním. A predsa sme nemohli napísať všetkým. O pár hodín sú však voľby a my pociťujeme naliehavú potrebu obrátiť sa na Vás.

V novembrových dňoch sme mali všetci spoločný cieľ - definitívne uzavrieť tú kapitolu našich dejín, keď si jedna skupina obyvateľov, jedna ideológia, jediný svetonázor uzurpovali právo vládnuť celej krajine a zasahovať do života každého z nás.

Postupne sa naše aktivity rozšírili a my sa usilujeme o to, aby sa energia a sloboda novembrových námestí z našich životov nevytratila. Odborníci spomedzi nás pomáhajú na svet odborným, záujmovým, dobročinným a iným skupinám a fóram. Dnes, pred voľbami, sa znova v uliciach, v práci i pri zábave objavuje značka VPN. Máme byť na čo hrdí. Celý polrok sme boli pri najdôležitejších rozhodnutiach, pomohli sme na svet novým zákonom aj fungovaniu národných výborov, špinili sme si ruky mafiami. Organizovali sme profesijné fóra, ako je fórum poľnohospodárov, učiteľov a ďalšie, ktoré veľa urobili vo svojich oblastiach. Ďalej sociálne služby, poradne a podporu tam, kde na to boli možnosti. Založili sme skupiny na ochranu neúplných rodín, detí v domovoch, ochranu životného prostredia a iné. Mnohé z nich prejavili takú životaschopnosť, že sú už dnes nezávislé.

Už zo samotnej podstaty Verejnosti proti násiliu ako hnutia občanov vyplýva, že podobná činnosť zostane neoddeliteľnou súčasťou našej práce. Naša predstava o demokracii sa totiž zakladá na presvedčení, že skutočne slobodná a úspešná spoločnosť stojí nielen na slobodne zvolených parlamentoch, ale aj na ustavičnej možnosti každého občana podieľať sa na veciach verejných práve tiež cestou rôznych občianskych aktivít.

Naše úsilie sa zameriavalo na desaťročia nepredstaviteľnú a vytúženú udalosť - na slobodné voľby, príležitosť pre hlas každého z nás. Na kandidátku Verejnosti proti násiliu sme sa usilovali vyberať tých, ktorí v uplynulom období prejavili politickú spôsobilosť a odbornú kompetenciu. Žiaľ, za krátky čas volieb nemohol prísť všade pán Dubček, prezident Václav Havel, premiéri Marian Čalfa a Milan Čič, Milan Kňažko, Hana Ponická, alebo ministri Vladimír Mečiar, Ladislav Kováč, Vladimír Ondruš, Ladislav Snopko a ďalší.

Často sa od novembra niekde nedosiahol výsledok, nepodarilo sa vymeniť šéfstvo, alebo sa k veslu dostali nehodní ľudia, niekto dokonca VPN-ku zneužil. Jadro a srdce hnutia je však zdravé. Čo sme nestihli doteraz, dosiahneme po slobodných voľbách. Na čelo prídu najlepší a hnutie bude pracovať ďalej. Po voľbách musíme vybudovať jasnú štruktúru, mať všade dobrých čestných ľudí. Voľby každého preveria, nielen kandidátov. Kto má VPN v srdci, vie, o čom je reč. Sme presvedčení, že spolu dokážeme Slovensko pozdvihnúť, že Slovensko má šancu.

Priatelia, prijmite tento, takpovediac, predvolebný list ako úprimnú snahu centra nášho hnutia nikoho neobísť. Sme tu, pracujeme. Ceníme si veľmi tiež Vašu aktivitu a občiansku účasť v dobrej veci. Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu podopretú piliermi nášho programu - pilierom občianskej demokracie a slobody jednotlivca, národnou slobodou, dozrievaním, emancipáciou, spolunažívaním s druhými a otvorením sa svetu, pilierom úspešnej voľnej ekonomiky a sociálnych istôt, ozdravenia krajiny, životného prostredia a kvality života. Chceme obnoviť tradície a obrodíť kultúrnosť, duchovnosť a mravnosť Slovenska.

Srdečne Vás pozdravujú

Fedor Gál

Fedor Gál

Ján Budaj

Ján Budaj

Peter Tatár

Peter Tatár

František Mikloško

František Mikloško

Martin Šimečka

Martin Šimečka